TUULIVOMA-KANSALAISYHDISTYS RY:N LAUSUNTO EDUSKUNNAN YMPÄRISTÖVALIOKUNNALLE HALLITUKSEN ESITYKSESTÄ UUDEKSI ALUEIDENKÄYTTÖLAIKSI (HE 70/2026 vp).

Ehdotamme säädettävään uuteen lakiin muutamia tuulivoimarakentamiseen liittyviä muutoksia. Ensisijaisesti nämä muutosehdotukset kohdistuvat käyttöön otettavaan tuulivoiman etäisyyssääntelyyn ja meluhaittojen hallintaan. Lisäksi ehdotamme alueidenkäyttölakiin muutosta, joka mahdollistaisi YVA-menettelyn puutteellisuuteen tai puuttumiseen vetoamisen kaavoitusta koskevan valituksen yhteydessä. Ehdotetussa muodossa sääntely ei täytä EU-lainsäädännön vaatimuksia. Ehdotamme myös tuulivoima-kaavan hyväksymispäätöstä koskevan valitusoikeuden laajentamista kaikkiin niihin tahoihin, joihin hankkeen haitalliset vaikutuksetkin ulottuvat, myös naapurikuntien asukkaisiin. Lisäksi ehdotamme tuulivoima-osayleiskaavojen säätämistä määräaikaisiksi, ja kuntien yhteisen osayleiskaavan säätämistä pakolliseksi kuntarajat ylittävissä tuulivoimahankkeissa. Kiinnitämme myös huomion uusiutuvan energian kaavoja koskevan valituksen kiireellisenä käsittelyn määräaikaisuutta koskevan maininnan puuttumisen ehdotetun alueidenkäyttölain 111 §:stä, ja esitämme täydentävää menettelyä tuulivoiman meluhaittojen hallintaan.

Ehdotamme muutoksia tuulivoimakaavan sisältövaatimuksiin, tuulivoimaloiden etäisyyssääntelyyn ja meluntorjuntaan.

68 §:ssä säädetään tuulivoimarakentamista koskevan yleiskaavan erityisistä sisältövaatimuksista. 68 §:n 1 momentin 1 kohdassa säädetään yleiskaavan riittävästä ohjaavuudesta rakentamiselle tai muulle alueidenkäytölle. Yleiskaavan tulisi yksilöidä riittävällä tarkkuudella mm. voimaloiden sijainti ja korkeus. Tuulivoimaloiden korkeuttakin enemmän melulle altistuvassa kohteessa aiheutuvaan meluun vaikuttaa **voimalan roottorin halkaisija**. Tuulivoimaloiden melu on pääasiassa lapojen pyöriessään kohtaamasta ilmanvastuksesta aiheutuvaa ns. aerodynaamista melua, joka on fysiikan lakien mukaisesti sitä voimakkaampaa, mitä pidemmät ja leveämmät lavat voimalassa on.

Kaavassa määritellään voimaloiden sijoituspaikat niiden aiheuttamien ympäristövaikutusten aiheuttamat rajoitukset huomioiden. Siitä syystä **kaavamääräyksissä tulisi määritellä tuulivoimaloiden korkeuden lisäksi lavan pituus ja voimaloiden enimmäisteho.**

Puheena olevan pykälän 2 momentissa säädetään 1 250 metrin vähimmäisetäisyydestä asutukseen niiden tuulivoimaosayleiskaavojen osalta, jotka eivät sijoitu maakuntakaavassa osoitetulle tuulivoimaloiden alueelle. Lainkohdan sanamuotoa tulisi täsmentää, koska sen perusteella ei käy selväksi, tuleeko sääntelyyn kuuluvien tuulivoimaloiden ja koko tuulivoimakaava-alueen sisältyä maakuntakaavaan merkityn aluevarauksen sisälle, jotta voimaloiden vähimmäisetäisyyttä asuinrakennuksiin ei tarvitse noudattaa, vai riittääkö, että vain osa kaava-alueesta on aluevarausalueen sisällä.

Voimassa olevankin lain mukaan maakuntakaavan aluerajoista on voitu tapauskohtaisesti poiketa huomattavastikin, ja uusi alueidenkäyttölaki lieventää maakuntakaavan ohjausvaikutusta entisestään. Ovatko kaikki tuulivoimakaava-alueelle sijoittuvat tuulivoimalat vapautettu vähimmäisetäisyyden noudattamisesta, jos pienikin osa, esimerkiksi 1/3 kaava-alueesta sijoittuu maakuntakaavaan merkitylle alueella, ja 2/3 kaava-alueesta maakuntakaavan aluerajauksen ulkopuolelle?

Käytännön tuulivoimakaavoituksessa maakuntakaavan aluevarauksista poikkeaminen on hyvin yleistä. Keskisuomalainen-lehti kertoi 3.5.2026 julkaistussa artikkelissaan, että monissa Keski-Suomen maakunnan alueella meneillään olevissa tuulivoimakaavoitusprosesseissa suunnitellut alueet ovat laajentuneet merkittävästi verrattuina maakuntakaavan aluerajauksiin, linkki: https://www.ksml.fi/paikalliset/9416993. Korkein hallinto-oikeus on linjannut ennakkopäätöksessään **KHO:2023:57**, että KHO pitää merkittävääkin poikkeamista maakuntakaavasta lain mukaisena.

Etäisyyssääntelyn sitominen maakuntakaavamerkinnän olemassaoloon tai sen puuttumiseen ei ole toimiva tapa torjua tuulivoimamelusta asutukselle aiheutuvia haittoja. **Tuulivoimalan toiminnasta aiheutuvaan meluun ei vaikuta millään tavalla se, onko hankealue maakuntakaavassa vai ei.** Tuulivoimaloiden asutukselle aiheuttamat meluvaikutukset riippuvat voimaloiden etäisyydestä asutukseen ja voimaloiden koosta ja tehosta sekä myös niiden yhteismäärästä ja keskinäisestä sijoittelusta hankealueella. Sen vuoksi ei ole perusteltua soveltaa suurempiin (maakuntakaava-alueelle sijoittuviin) tuulivoimahankkeisiin lievempää etäisyyssääntelyä kuin pienempiin, maakuntakaavan ulkopuolisiin hankkeisiin, vaan **etäisyysmääräyksiä tulee soveltaa samalla tavalla kaikkiin tuulivoimahankkeisiin,** olivatpa ne maakuntakaavassa tai eivät.

Kun maakuntakaavamerkintää edellyttävät vain maakunnallisesti merkittävät tuulivoima-alueet, joissa on voimaloita kappalemääräisesti enemmän, maakuntakaava-alueille sijoittuvien tuulivoima-alueiden meluvaikutukset muodostuvat voimaloiden toistensa melua vahvistavan vaikutuksen seurauksena suuremmiksi, kuin maakuntakaava-alueiden ulkopuolelle sijoittuvien, vain muutamia voimaloita käsittävien alueiden meluvaikutukset.

Maakuntakaava-alueille sijoittuvien tuulivoimahankkeiden lievempää etäisyyssääntelyä perustellaan maakuntakaavoituksen yhteydessä tehtävillä laajemmilla vaikutusselvityksillä, mikä ei kuitenkaan ainakaan melun osalta merkitse tarkempia selvityksiä. 68 §:n säännöskohtaisissa perusteluissa todetaan, että ”*maakuntakaavoituksessa pyritään suunnittelun kautta löytämään ympäristövaikutuksiltaan paras mahdollinen lopputulos tuulivoimaloiden alueiden sijoittumisessa. Tärkeimpiä huomioitavia asioita ovat mm. asutukseen kohdistuvat vaikutukset*”.

Maakuntakaavoituksen yhteydessä toteutuvien tuulivoimaloiden koko ja teho, sekä lukumäärä ja sijoittelu aluevarauksen sisälle eivät ole kuitenkaan tässä vaiheessa vielä tiedossa, joten silloin tuulivoimaloista **asutukselle aiheutuvaa melurasitusta ei voida vielä pätevästi arvioida**. Tiedossa eivät ole myöskään lopulta toteutuvassa hankkeessa maakuntakaavan aluevarausten rajojen ulkopuolelle sijoittuvat voimalat ja niiden sijainnit. Maakuntakaavoituksen yhteydessä ei laadita yleensä melumallinnuksiakaan, ja vaikka niitä laadittaisiin, ne eivät perustuisi voimaloiden todelliseen määrään, kokoon ja tehoon, eivätkä todelliseen sijoitteluun ja etäisyyteen asuinrakennuksista.

Maakuntakaavoituksen yhteydessä ei siis ole aluevarauksille sijoittuvien tuulivoimahankkeiden aiheuttamista meluvaikutuksista edes mallinnuksiin perustuvaa tietoa, todellisista meluvaikutuksista puhumattakaan. **Näin ollen ainakaan meluvaikutusten selvittämisen näkökulmasta ei ole olemassa minkäänlaisia perusteita sille, että maakuntakaava-alueille ja niiden tuntumaan sijoittuvien tuulivoimaloiden kohdalla voitaisiin soveltaa lyhyempää etäisyyttä asutukseen, kuin kokonaan maakuntakaavoituksen ulkopuolisiin tuulivoimahankkeisiin.**

Ehdotamme, että vähimmäisetäisyysvaatimuksen rajaamisesta koskemaan vain kokonaan maakuntakaavan ulkopuolelle sijoittuvia pieniä tuulivoimahankkeita luovutaan, ja **etäisyysvaatimus ulotetaan koskemaan kaikkia tuulivoimaloita maakuntakaavamerkinnästä riippumatta. Tai ainakin varmistetaan maakunta-kaava-alueilla sijaitsevien tuulivoimaloiden meluvaikutusten pysyminen hallinnassa säätämällä etäisyyssääntelyn ulkopuolelle jäävät tuulivoimahankkeet ympäristölupasääntelyn piiriin.**

Jo toiminnassa olevilta tuulivoimantuotantoalueilta saadun käytännön kokemusten perusteella tiedetään, että 1 250 metrin etäisyys asutukseen ei ole missään tapauksessa riittävä estämään tuulivoimamelu-asetuksella säädettyjen melurajojen ylittymistä ainakaan kaikissa olosuhteissa. Toiminnassa olevilla tuulivoimantuotantoalueilla on jo mittauksin todettu säädettyjen melurajojen ylityksiä ainakin kahden kilometrin etäisyydelle saakka, ja ylitykset ovat väistämättömiä alle 1,5 kilometrin etäisyydellä. Lisäksi nämä mittaustulokset koskevat oleellisesti pienempiä tuulivoimaloita, eivätkä miltään osin luotettavasti kuvaa nykyisin suunniteltavien enimmillään yli 300-metristen jopa 10 MW:n voimaloiden meluvaikutuksia. **Esitämme vähimmäisetäisyyden nostamista vähintään 1,5 kilometriin.**

Laista puuttuu myös asuinrakennuksen määritelmä. Siitä syystä lainkohtaa tulee tulkinnanvaraisuuden välttämiseksi täsmentää myös siten, että siinä yksiselitteisesti mainitaan sekä vakituiseen että vapaa-ajan asumiseen tarkoitetut asuinrakennukset, ja muut melulle herkät kohteet.

Esitämme, että 68 §:n 2 momentin ensimmäinen virke muutetaan muotoon:

Tuulivoimala on sijoitettava vähintään 1 500 metrin etäisyydelle olemassa olevista vakituiseen tai vapaa-ajan asumiseen tarkoitetuista asuinrakennuksista ja rakentamisluvan saaneista asuinrakennuspaikoista sekä asemakaavassa tai 40 tai 73 §:ssä tarkoitetussa yleiskaavassa osoitetuista asuinrakennuspaikoista. Etäisyyssääntelyä tulee soveltaa vakituisten ja vapaa-ajan asuinrakennusten lisäksi muihin melulle herkkiin toimintoihin, kuten sairaaloihin ja muihin hoitolaitoksiin, hotelleihin, leirintäalueisiin jne.

Eläimillä on tarkemmat aistit ja usein myös tarkempi kuulo kuin ihmisillä. Eläinsuojelullisista syistä etäisyyssääntelyä tulisi soveltaa ihmisille tarkoitettujen asuinrakennusten lisäksi myös sellaisiin **eläinsuojiin**, joita käytetään jatkuvaan eläinten pitoon**,** eli navettoihin, hevostalleihin, lampoloihin, sikaloihin, kanaloihin, turkistarhoihin jne. 68 §:n 2 momentin loppuun tulee lisätä virke:

Etäisyyssääntelyä tulee soveltaa lisäksi kaikkiin sellaisiin eläinsuojiin, joita käytetään jatkuvaan eläinten pitoon.

Hallituksenesitysluonnoksen mukaan 3 momentissa säädetty vähimmäisetäisyydestä poikkeaminen olisi edellyttänyt kaikkien alueen maanomistajien suostumusta, mutta lopullisessa hallituksenesityksessä tarvittavien suostumusten määrä alennettiin 4/5 -osaan alueen maanomistajista ja vuokraoikeuden haltijoista.

Ensisijaisesti esitämme, että koko suostumusmenettelystä ja mahdollisuudesta poiketa säädetystä vähimmäisetäisyydestä luovutaan, tai ainakin vaaditaan kaikkien alueen maanomistajien suostumus, kuten alun perin oli tarkoitus. Ehdotettu poikkeamisoikeus asettaa minimietäisyyttä lähempänä sijaitsevien kiinteistöjen omistajat ja vuokraoikeuden haltijat **alttiiksi painostukselle ja epäasialliselle vaikuttamiselle**. Lisäksi säännös, jolla pieni osa tuulivoimaloiden lähiasukkaista – oletettavasti juuri kaikista lähimpänä voimaloista asuvat - pakotetaan muiden päätöksellä alistumaan säädetystä vähimmäisetäisyydestä poikkeamiselle, on vahvasti **yhdenvertaisuusperiaatteen ja omaisuudensuojan vastaista.**

<u>Tuulivoimaloiden toiminnan valvontaa tulee parantaa.</u>

Alueidenkäyttölain uudistuksen yhteydessä tulisi korjata **tuulivoimaloiden toiminnan valvontaan liittyvä aukko lainsäädännössä**, ja säätää kaikki teolliset tuulivoimahankkeet ympäristölupasääntelyn piiriin, ja ympäristönsuojelullisesti samalle viivalle muiden ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavien teollisten toimintojen kanssa.

Melulle altistuvassa kohteessa toteutuvaan melutasoon vaikuttaa kohteen etäisyys tuulivoimaloista ja voimaloiden koko ja teho, mutta siihen vaikuttavat myös monet eri ajankohtina vaihtelevat olosuhdetekijät, kuten melun leviämiselle otolliset sääolosuhteet. Siksi ehdotettu vähimmäisetäisyys ei riitä, vaan lisäksi **tarvitaan keinot säädellä myös todellisia toteutuvia melutasoja**. Melun leviämiselle otollisimpia sääolosuhteita vallitsee Suomessa eniten kylminä vuodenaikoina, ja erityisesti ilta- ja yöaikaan, jolloin myös muu taustamelu hiljenee. Tuulivoiman meluhaitat ovat yleensä voimakkaimpia juuri öiseen aikaan, jolloin ihmisten pitäisi voida nukkua, ja melu häiritsee yöunta, ja vaarantaa myös ihmisten terveyden.

Tuulivoimaloiden meluvaikutuksia pyritään hallitsemaan tuulivoimameluasetuksessa säädetyillä ulkomelun raja-arvoilla. Katsotaan, että asumisterveysasetuksella säädetyt sisämelun toimenpiderajat eivät ylity, mikäli

melumallinnusten ja -mittausten tulokset osoittavat, että säädetyt melurajat (45 dB päivällä, 40 dB yöllä) asunnon ulkopuolella eivät ylity.

Tuulivoimamelun häiritsevyystutkimukset osoittavat kuitenkin, että jo 30-40 dB:n melutasoilla on selvä yhteys tuulivoimamelun häiritsevyyteen (lähde: tuulivoimameluasetuksen perustelumuistio). Tutkimusten mukaan tuulivoimamelusta häiriintyvien määrä alkaa voimakkaasti nousta, kun melutaso asuntojen ulkopuolella ylittää 35 dB ainakin silloin, kun ympäristön taustamelu on vähäistä (Pedersen, Nykänen).

Yhdistyksemme on esittänyt, että tuulivoimameluasetuksessa yöajalle säädettyä ulkomelun raja-arvoa tulisi laskea 5 dB:llä 35 dB:iin, jotta varmistetaan, ettei myöskään asuntojen sisätiloissa nukkumiseen tarkoitetuille tiloille asumisterveysasetuksella säädetty yöajan meluraja (25 dB) ylity. https://tvky.info/2025/05/tuulivoima-kansalaisyhdistys-ry-esittaa-tuulivoimameluasetuksella-yoajalle-saadetyn-melurajan-alentamista-5-desibelilla-35-desibeliin-ja-5-dbn-amplitudimodulaatiokorjauksen-kayttoonottoa/

Pelkkä melurajojen olemassaolo ei kuitenkaan yksin riitä, vaan **melurajojen noudattamista pitäisi myös voida valvoa voimaloiden ollessa toiminnassa.** Nykyisin valvontaa ei ole, koska tuulivoimahankkeet eivät ole ympäristölupasääntelyn piirissä. Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan tuulivoimaloiden melua voidaan tarkkailla ja toimenpiteet melurajojen ylittyessä voidaan toteuttaa ainoastaan ympäristölupa-määräyksillä. Valvonnan mahdollistamiseksi kaikki tuulivoimahankkeet tulisikin säätää yleisesti ympäristöluvanvaraisiksi.

Ehdotamme, että alueidenkäyttölain uudistuksen yhteydessä kaikki teolliset tuulivoimahankkeet säädetään ympäristöluvanvaraisiksi lisäämällä ympäristönsuojelulain (527/2014) liitteen 1 taulukkoon 2 kohtaan 3. Energiantuotanto tuulivoimahankkeet, joissa yksittäisten tuulivoimaloiden teho ylittää 1 MW.

Ehdotamme alueidenkäyttölakiin myös lisäystä, jonka mukaan tuulivoimakaavan hyväksymispäätöstä koskevan valituksen yhteydessä olisi mahdollista vedota YVA-menettelyn puutteellisuuteen tai puuttumiseen.

110 §:n 3 momentin mukaan ympäristövaikutusten arviointimenettelyn piiriin kuuluvissa hankkeissa **kaavaa koskevassa valituksessa ei saa vedota** siihen, että hanketta koskeva ympäristövaikutusten arviointi on suoritettu puutteellisesti, vaan valitusoikeudesta säädetään ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain 34 §:ssä. Mainitussa lainkohdan mukaan se, jolla muutoin on oikeus hakea lupapäätökseen muutosta valittamalla, voi valituksessaan vedota siihen, **ettei ympäristövaikutusten arviointimenettelyä ole suoritettu tai se on suoritettu olennaisilta osiltaan puutteellisesti.**

Tuulivoimahankkeiden kohdalla tämä säädös on ongelmallinen ja johtaa käytännössä siihen, että **YVA-menettelyn puutteellisuudesta tai puuttumisesta ei ole useissa tapauksissa ollenkaan mahdollista valittaa.** Rakentamislupaa koskeva valitusoikeus on hyvin suppea, ja myös asianosaisuutta tulkitaan oikeuskäytännössä hyvin tiukasti, joten käytännössä valitusoikeus on useimmiten vain tuulivoimaloiden sijoituspaikan rajanaapureilla.

Vaikka tuulivoimahanke muodostaa yhden teknistaloudellisen ja vaikutuksiltaan yhtenäisen teollisen kokonaisuuden, tuulivoimaloiden rakentamislupien valitusoikeus ratkaistaan tuulivoimalakohtaisesti. Varsinkin suuremmissa, useita tai useita kymmeniä tuulivoimaloita käsittävissä tuulivoimahankkeissa tilanne on usein se, että useimpien tuulivoimaloiden sijoituskiinteistöillä ei ole valitukseen oikeutettuja raja-naapureita, eikä rakentamisluvista siten ole valitusoikeutta kenelläkään. Oikeuskäytännössä syntyy usein tilanne, jossa osa hankkeen tuulivoimaloiden rakentamisluvista kumoutuu lainvastaisena, mutta osa jää voimaan, koska kukaan ei voi lupapäätöksistä valittaa. Silloin **myös YVA-lain 34 §:n mukainen mahdollisuus**

vedota YVA-menettelyn puutteellisuudesta tai puuttumisesta jää käytännössä toteutumatta. Tällainen tilanne on selkeästi EU-lainsäädännön vastainen.

Kansalaisten valitusoikeus on tärkeä laadun tae viranomaistoiminnassa, ja käytännössä usein ainoa keino ennalta ehkäistä ja jälkeenpäin korjata lainvastaisia tai muuten huonoja päätöksiä. Hallinnon lainalaisuuden ja Suomen perustuslaissa säädettyjen perusoikeuksien näkökulmasta on kestämätöntä, että tuulivoima-hankkeiden kohdalla YVA-menettelyn asianmukaisuutta ei voi useissa tapauksissa ollenkaan saattaa tuomioistuimen tutkittavaksi, vaikka tästä mahdollisuudesta on nimenomaan laissa säädetty, ja se on tarkoitettu koskemaan samalla tavalla kaikkia YVA-menettelyn piiriin kuuluvia rakentamishankkeita.

Siitä syystä **olisi tärkeää lisätä alueidenkäyttölakiin määräys, että tuulivoimahankkeissa YVA-menettelyn puutteellisuuteen tai puuttumiseen olisi voitava vedota kaavan hyväksymispäätöstä koskevassa valituksessa.**

<u>Ehdotamme tuulivoimakaavoja koskevan valitusoikeuden ulottamista myös naapurikuntien asukkaisiin.</u>

Tuulivoimantuotanto (ja myös aurinkovoiman) on voimakkaasti ja laajasti ympäristöön vaikuttavaa teollista toimintaa. Laissa ja sen perusteluissa ekologinen kestävyys ymmärretään ensisijaisesti ilmastokysymykseksi luonnon monimuotoisuuden ja luonnonvarojen käytön jäädessä ilmastotavoitteiden varjoon. Erityisesti energiarakentamisessa, jonka ympäristökuorma on lähes kaikkeen muuhun rakentamiseen nähden valtava, ehdotetuilla säännöksillä ei kyetä ehkäisemään luonnon monimuotoisuudelle, ihmisten asumisympäristölle ja kulttuuriperinnölle aiheutuvia haittoja. Ehdotetussa laissa, kuten edeltäjässäänkin, edellytetään vain, että suunniteltavan rakentamisen vaikutukset selvitetään ”*tarpeellisessa määrin*”, mutta ei kielletä merkittävienkään ympäristölle aiheutuvien haittojen aiheuttamista.

Hallitusohjelman tavoitteena on vähentää kaavoista ja rakentamisluvista tehtyjen valitusten määrää kaventamalla valitusoikeuksia. Tuulivoiman vaikutusalue on oleellisesti laajempi kuin melkein minkä hyvänsä muun rakentamisen, joten asianosaisuutta tulisi tuulivoimakaavoituksen yhteydessä tulkita huomattavasti laajemmin kuin esimerkiksi tavanomaista rakentamista koskevissa asioissa. **Valitusoikeutta tulisi tuulivoiman kohdalla pikemminkin laajentaa koskemaan kaikkia niitä tahoja, joihin tuulivoiman haitalliset vaikutuksetkin ulottuvat**. Valitusoikeuden tulisi koskea **myös naapurikuntien asukkaita**, mikäli suunniteltavan rakentamisen vaikutukset ulottuvat sijaintikunnan ulkopuolelle.

<u>Ehdotamme kuntien yhteisen tuulivoimaosayleiskaavan (AKL 43-44 §) säätämistä pakolliseksi kuntarajat ylittävissä tuulivoimahankkeissa</u>

Kuntakohtainen kaavoitus ja päätöksenteko soveltuu huonosti tuulivoimarakentamiseen, jossa rakentamisen vaikutukset eivät useinkaan rajoitu sijaintikunnan alueelle. Lisäksi tuulivoimahankkeet hyvin mielellään sijoitetaan kuntien reuna-alueille, ja usein myös niin, että hankealue sijoittuu usean kunnan alueelle muodostaen yhtenäisen toiminta-alueen.

Pilkottaessa tuulivoimahankkeen suunnittelualue eri kuntien alueille sijoittuviin osiin eli kuntakohtaisiin osayleiskaavoihin tuulivoimaloiden rakentamisesta ja toiminnasta aiheutuviin kokonaisvaikutuksiin ei voida riittävästi varautua, eikä niistä aiheutuvia ympäristövaikutuksia voida riittävällä tavalla hallita ja haittoja ehkäistä.

Siitä syystä esitämme, että kuntarajat ylittävissä tuulivoimahankkeissa kuntien yhteinen tuulivoima-osayleiskaava säädettäisiin pakolliseksi. Kaava tulisi voimaan vasta, kun kaikkien mukana olevien kuntien valtuustot ovat se hyväksyneet.

Säännös uusiutuvan energiantuotannon ja ydinvoiman kannalta merkittävää kaavaa koskevan valituksen käsittelystä kiireellisenä tulee säilyttää määräaikaisena.

AKL 111 §:ssä säädetään uusiutuvan energiantuotannon ja ydinvoiman kannalta merkittävän kaavan käsittelystä kiireellisenä. **Säännöskohtaisissa perusteluissa mainitaan, että säännös säilyisi voimassa olevan lain 188 a §:n mukaisesti määräaikaisena**, mutta sen voimassaoloaikaa pidennettäisiin vuoden 2032 loppuun saakka. **Itse lakitekstistä maininta määräaikaisuudesta jää kuitenkin puuttumaan**. Ehdotetussa muodossa lainkohdan sanamuoto johtaisi pysyvään säännökseen, joten itse lakitekstiin 111 §:n kohdalle tulisi lisätä maininta määräaikaisuudesta.

Nykyisessä alueidenkäyttölaissa vastaavan määräyksen voimassaoloa koskeva 188 § on säädetty lailla 1147/2022 olemaan voimassa vain määräaikaisena. Myös kesällä 2025 julkaistussa hallituksenesitys-luonnoksessa säännöksen määräaikaisuutta koskeva maininta oli merkitty sulkeisiin 111 §:n loppuun.

Ehdotamme tuulivoimakaavojen säätämistä määräaikaisiksi.

Lopuksi haluamme tuoda esille, että Suomen uusiutuvat ry:n tilastojen mukaan maassamme on tällä hetkellä vireillä yli 380 tuulivoimahanketta, ja vielä julkistamattomia hankkeitakin voi joidenkin lähteiden mukaan olla jopa 200. Tuulivoimaa on siis suunnitteilla moninkertainen määrä maamme kasvavaankin sähköntarpeeseen nähden. Valmiita ja hyväksyttyjäkin tuulivoimakaavoja on julkisuudessa esitettyjen tietojen mukaan lähes 90 kpl. Yleisesti tiedossa on, että läheskään kaikki hankkeet eivät tule toteutumaan. Tuulivoimahankkeista niin suuri osuus jää rakentamatta, tai toteutuu vasta hyvin pitkän ajan kuluttua, että **tilannetta joskus nimitetään ”varastoon kaavoittamiseksi”.**

Tuulivoiman kaavoitusala on tyypillisesti vähintään 100-150 hehtaaria suunniteltua tuulivoimalaa kohden, ja tuulivoiman suunnitteluprosessit ovat hyvin pitkiä vieden käytännössä 10-15 vuotta, joskus jopa enemmän. Suunnitteilla olevat ja toteutumatta jäävät tuulivoimakaavat varaavat siis muulta maankäytöltä huomattavan suuria pinta-aloja vuosikymmeniksi tai jopa ikuisiksi ajoiksi. Siitä syystä **tuulivoimakaavat tulisi säätää määräaikaiseiksi siten, että ne raukeaisivat, mikäli rakentamistoimenpiteisiin ei ole ryhdytty säädetyn määräajan kuluessa.**

Lopuksi: vaihtoehtoinen (tai täydentävä) tapa tuulivoiman meluhaittojen hallintaan.

Tuulivoima-ala vastustaa voimakkaasti ehdotettua tuulivoiman etäisyyssääntelyä, jonka väitetään estävän tuulivoimarakentamisen Etelä-Suomessa.

Tuulivoimamelua voidaan hallita kahdella tavalla, joko sääntelemällä tuulivoimaloiden sijoittamista tai sääntelemällä tuulivoimaloiden toiminnasta aiheutuvia vaikutuksia. Ehdotetussa laissa on valittu keinoksi etäisyyden sääntеleminen, mutta toinen vaihtoehto olisi alentaa tuulivoimamelua koskevia melurajoja, ja valvoa, että niitä myös käytännössä noudatetaan, tarvittaessa tuulivoimaloiden toimintaa rajoittamalla.

Yhdistyksemme on useissa yhteyksissä esittänyt yöajan melurajan alentamista 5 dB:llä, jotta varmistetaan, että myöskään asumisterveysasetuksessa säädetty nukkumiseen tarkoitetuille tiloille säädettyä yöajan 25 dB:n melurajaa ei ylitetä. Ks. https://tvky.info/2025/05/tuulivoima-kansalaisyhdistys-ry-esittaa-tuulivoimameluasetuksella-yoajalle-saadetyn-melurajan-alentamista-5-desibelilla-35-desibeliin-ja-5-dbn-amplitudimodulaatiokorjauksen-kayttoonottoa/

Melumallinnusohjeistus on vuodelta 2014 ja se on jo pahasti vanhentunut. Ohjeistusta tulisikin päivittää tuulivoimaloiden ja hankkeiden koon kasvun edellyttämällä tavalla. Samassa yhteydessä melusääntelyyn

tulisi palauttaa ennen tuulivoimameluasetuksen voimaantuloa käytössä ollut tuulivoimamelun sykkivää luonnetta eli ns. **amplitudimodulaatiota koskeva 5 dB:n sanktio**. Tutkimusten perusteella tiedetään amplitudimodulaation olevan tärkein tuulivoimamelun häiritsevyyttä lisäävä ominaisuus. Tuulivoimamelun luonteen (so. amplitudimodulaation) huomioimista päätöksenteossa on edellytetty myös oikeuskäytännössä (esim. **VaHaO 1641/2025 18.12.2025**).

Tällainen sääntely kuitenkin edellyttää, että **melurajoja myös käytännössä noudatetaan, ja toteutuvia melutasoja voidaan käytännössä valvoa**, sekä sitä, että tuulivoimatoiminnan harjoittajia voidaan velvoittaa tuulivoimaloiden käyttöasetuksilla tai muilla keinoilla varmistamaan se, etteivät säädetyt melurajat ylity. Käytännössä tällainen valvonta on mahdollista ainoastaan **ympäristölupamääräyksillä**, ja se edellyttää kaikkien tuulivoimahankkeiden säätämistä ympäristöluvanvaraisiksi.

Ranskassa tuulivoimaloiden melurajat on asetettu suurimpana sallittuna taustamelutason ylityksenä, ei absoluuttisina melurajoina. Vastaavanlaisella sääntelyllä voitaisiin Suomessakin mahdollistaa tuulivoimaloiden sijoittaminen lähemmäs suuria sähkön kulutuskohteita esimerkiksi teollisuusalueille, satamiin jne.

Kiinteää etäisyysvaatimusta on kritisoitu erityisesti sillä, että se heikentää tuulivoiman sijoittamis-mahdollisuuksia tiheämmin asuttuun osaan Suomea. **Tuulivoimaloiden tuottaman melun tiukempi sääntely sijoittamissääntelyn sijaan, ja toiminnanharjoittajien velvoittaminen vähentämään voimaloiden toimintatehoa melurajojen uhatessa ylittyä, palvelisi paremmin tavoitetta sijoittaa tuulivoimaa tasaisemmin koko Suomeen.** Jos tuulivoimaloiden yöaikaista melua rajoitettaisiin, tuulivoimaa olisi helpompi sijoittaa suurten kaupunkien ja siten suurempien sähkönkulutuskohteiden läheisyyteen. Tällainen sääntely edellyttäisi kuitenkin, että tuulivoimaloiden meluntuottamista myös valvottaisiin niiden toiminnan aikana eli tuulivoimatoiminnan säätämistä ympäristöluvanvaraiseksi toiminnaksi.

Päiväys ja allekirjoitukset:

Helsingissä, elokuun 28. päivänä 2026

,

Tuulivoima-kansalaisyhdistys ry

Sari Murto FM puheenjohtaja

Riitta Lindgren KTM maankäytön asiantuntija

Lisätiedot: Riitta Lindgren, puh. 0400-555 454, email. riitta.lindgren@hrl-balancia.com